

**College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel**

Datum : 13 september 2011
 Afdeling : GRN
 Steller : Carola Berkelaar
 Registratienummer : 809836E1

Nummer PS: **PS2011RGW07**
 Commissie : RGW
 Portefeuillehouder : Krol

Titel : Landbouwvisie Provincie Utrecht

Inhoudsopgave

Besluit pag. 5
 Toelichting pag. 7

Bijlage(n):

Landbouwvisie Provincie Utrecht met

- Schema landbouwvisie
- Kader Utrechtse Landbouw
- Rol Provincie Utrecht voor de landbouw

Rapport Landbouw Economisch Instituut (LEI)

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Voor u ligt de landbouwvisie van de Provincie Utrecht. De visie geeft het beoogd provinciaal toekomstbeeld voor de landbouw in Utrecht in 2025. Het beschrijft tevens de wijze waarop de Provincie Utrecht hieraan – samen met de landbouw – een bijdrage levert. De provincie Utrecht hoopt met de visie beter te kunnen anticiperen op de verschillende ontwikkelingen die op de landbouw af komen, zoals:

- Een toenemende mondiale oriëntatie en mondiale markt;
- De noodzaak tot intensivering, schaalvergroting, innovatie en/of verbreding voor behoud van bedrijfsinkomsten;
- Toenemende (inter-)nationale eisen aan uitstoot, dierenwelzijn, landschap en biodiversiteit etc.
- Verminderde regeldruk

Mede op uw verzoek – naar aanleiding van de bespreking van het Koersdocument op 7 februari 2011 - is specifieke aandacht besteed aan de landbouweconomische ontwikkeling, de ruimtelijke inpassing, de relatie stad en platteland en de volksgezondheid. Ook geven we – mede als reactie op het burgerinitiatief Stop Veefabrieken Utrecht - helderheid over de mogelijkheden die wij willen bieden voor schaalvergroting.

De provincie wil dat de landbouw in 2025 voedsel produceert, het landschap open en groen houdt, bijdraagt aan milieudoelen en inspeelt op de vraag naar rust, ruimte en beleving. Hiertoe vindt de Provincie Utrecht een blijvend economisch toekomstperspectief voor de landbouw cruciaal. De provincie kiest er voor om de landbouwondernemer hiertoe ruimte voor ondernemerschap en eigen

verantwoordelijkheid te geven. De boer bepaalt wat nodig is voor een gezonde bedrijfsvoering. De provincie geeft de boer ruimte om hierin eigen keuzes te maken en beïnvloedt deze keuze alleen als dit noodzakelijk is om de kwaliteiten van andere provinciale belangen als natuur, landschap, bodem, water, milieu, energie te beschermen of versterken.

De bewegingsruimte voor de landbouw wordt sterk bepaald door Europese en nationale wet- en regelgeving en beleid vanuit andere provinciale beleidsvelden. De Provincie Utrecht ondersteunt de landbouwondernemers vooral vanuit een kaderstellende en regulerende rol en als inkoper van diensten. De Provincie Utrecht wil daarbij vanuit de ruimtelijke ordening helder zijn waar de extra ruimte voor landbouw ligt en waar de ondernemer meer rekening moet houden met natuur, landschap, bodem, water, milieu en leefomgeving. Met betrekking tot schaalvergroting staat de Provincie Utrecht in principe bouwpercelen toe tot 1,5 hectare. Voor de meeste gezinsbedrijven is dit voldoende voor een verantwoorde bedrijfsontwikkeling. Daarnaast geeft de Provincie Utrecht onder voorwaarden de mogelijkheid tot groei van het bouwperceel naar maximaal 2,5 hectare. De Provincie Utrecht heeft deze voorwaarden nader uitgewerkt voor de melkveehouderij. Over de uitwerking van de voorwaarden voor de intensieve veehouderij heeft de Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei een advies uitgebracht. De Provincie Utrecht heeft dit advies overgenomen.

Ter versterking van de relatie stad en platteland bieden we in ons ruimtelijk beleid de mogelijkheid voor Stadslandbouw in de uitleglocaties, kernrandzones en geleidingszones. Ook stimuleren we de versterking van de regionale markt en samenwerking op het terrein van de multifunctionele landbouw.

Met betrekking tot de volksgezondheidseffecten van de veehouderij nabij burgerwoningen is momenteel nog sprake van een te grote kennislacune om dit te vertalen naar risicobeperkende maatregelen vanuit de ruimtelijke ordening en/of het milieu-instrumentarium. Bij het ministerie van VWS en de Gezondheidsraad wordt de situatie in de Gelderse Vallei geagendeerd voor nader onderzoek naar Volksgezondheidsrisico's en nader te nemen maatregelen. Bij de ontwikkeling van beleid voor volksgezondheidsaspecten betreft de provincie het recent verschenen rapport van de commissie Van Doorn. Hierin worden vergaande voorstellen gedaan om het (preventief) gebruik van antibiotica te beëindigen en een sluitende meldingsplicht voor zoönosen te ontwikkelen.

Voorgeschiedenis

In de voorbereiding op de Kadernota Ruimte (vastgesteld op 13 december 2010) is door u besloten tot het opstellen van een samenhangende visie op landbouw. In een wisselwerking tussen u en ons is een verkenning gedaan naar de opgaven ten aanzien van landbouw opgeschreven in het Koersdocument. U heeft bij de vaststelling hiervan op 7 februari 2011 verzocht tot verdere uitwerking met bijzondere aandacht voor de economische ontwikkeling, stadslandbouw, volksgezondheidsrisico's en megastallen. Ook heeft de Provinciale Commissie Leefomgeving een advies gegeven over landbouw en milieu, met als belangrijk signaal dat duurzaamheid een overkoepelend thema is.

Essentie / samenvatting

De landbouwvisie bevat het beoogd toekomstbeeld voor de Utrechtse landbouw voor 2025 en geeft de wijze aan waarop we als Provincie Utrecht hieraan bijdragen. Het vormt een sectorale bouwsteen voor de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2025. De landbouwvisie vormt tevens de aanvulling op de Economische visie voor het onderdeel landbouw en komt gelijk met de Economische visie in uw Statenvergadering van 31 oktober 2011.

Wij gaan voor een blijvend economisch toekomstperspectief voor de landbouw zodat deze zijn rol kan spelen voor het behoud van de kwaliteit van het landschap. Het bieden van ruimte voor ondernemerschap en eigen verantwoordelijkheid staat voor ons daarbij voorop. Dit alles binnen het kader van de (inter)nationale en regionale wet- en regelgeving. Wij beïnvloeden de keuzes via beloning waar dit nodig is voor andere provinciale belangen als natuur, landschap, bodem, water, milieu, energie en leefomgeving.

De concrete maatregelen ter realisering van de landbouwvisie komen in een aparte uitvoeringsagenda, welke na vaststelling van de landbouwvisie wordt opgesteld.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

- Een blijvend economisch toekomstperspectief voor de Utrechtse landbouw via het bieden van ruimte voor ondernemerschap en het stimuleren van duurzame bedrijfsontwikkeling;
- Voorstellen voor een nieuw ruimtelijk landbouwbeleid, op te nemen in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2025;
- Uitwerking van het coalitieakkoord 2011-2015 voor het onderdeel schaalvergroting landbouw.

Financiële consequenties

Aan de voorliggende landbouwvisie is nog geen uitvoeringsagenda met bijbehorend budget gekoppeld. De visie heeft dan ook nog geen financiële consequenties. Een deel van de maatregelen past binnen de bestaande structurele budgetten. Een ander deel is mede afhankelijk van de herijking Agenda Vitaal Platteland.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

De besluitvorming rond megastallen is een politiek gevoelig item, mede gezien het burgerinitiatief Stop Veefabrieken Utrecht. Voor de gekozen beleidslijn hieromtrent in de Landbouwvisie is het Coalitieakkoord als uitgangspunt genomen. Hierin is opgenomen:

Voor het behoud van de kwaliteit van het agrarisch cultuurlandschap speelt de grondgebonden veehouderij een belangrijke rol. In deze sector is in de provincie Utrecht geen sprake van megastallen. Om deze bedrijfstak een blijvend economisch perspectief te bieden, staat de coalitie in het ruimtelijk beleid bouwpercelen toe tot 1,5 hectare. Onder voorwaarden is een oppervlakte mogelijk van 2,5 hectare. Het gaat hierbij om voorwaarden zoals: goede landschappelijke inpassing, verbetering van het dierenwelzijn, vermindering van de milieubelasting en verbetering van de volksgezondheid.

In de niet-gebonden intensieve veehouderij is de bouw van megastallen ongewenst, Daarom wordt via de verordening de omvang van agrarische bouwpercelen voor niet-grondgebonden intensieve veehouderij tot maximaal 1,5 hectare beperkt. Alleen in het reconstructiegebied zijn in het LandbouwOntwikkelingsGebied en in de verwevingsgebieden, onder de hiervoor genoemde voorwaarden, oppervlakten tot maximaal 2,5 hectare mogelijk.

Provinciale Staten hebben verzocht volksgezondheid mee te nemen in de landbouwvisie, dit mede in verband met de gewenste sterkere relatie stad en platteland en schaalvergroting. Voor volksgezondheid ontbreekt de kennis om tot een provinciaal standpunt te komen over de volksgezondheidsrisico's en richtinggevende uitspraken te doen over de eventuele bijbehorende ruimtelijke en/of milieumaatregelen. Dit is de reden dat niet wordt voldaan aan het verzoek van de Staten om te komen tot een eigen provinciaal beleid. Wel wordt de casus Gelderse Vallei geagendeerd bij het ministerie van VWS en de Gezondheidsraad voor verder onderzoek naar en eventuele ontwikkeling van maatregelen ter beperking van volksgezondheidsrisico's.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

Niet van toepassing. De bouwstenen voor de visie zijn in nauw overleg met Provinciale Staten bepaald. De Landbouwvisie is aangepakt volgens de nieuwe werkwijze van provinciale Staten, waarbij zij eerst zelf aan set zijn, de hoofdlijnen bepalen en vervolgens aan Gedeputeerde Staten vragen dit verder uit te werken.

Voorgesteld wordt de landbouwvisie Provincie Utrecht vast te stellen en als bouwsteen te laten dienen voor de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie.

Gedeputeerde Staten,

voorzitter,   R.C. Robbertsen

secretaris,   H. Goedhart

Besluit

Besluit van 31 oktober 2011 tot vaststelling van de landbouwvisie Provincie Utrecht

Provinciale Staten van Utrecht in vergadering bijeen op 31 oktober 2011;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 september 2011, afdeling GRN, nummer 809836D8;

Gelezen hebbende de landbouwvisie Provincie Utrecht met daarin een uitwerking van de bij de behandeling van het statenvoorstel Koersdocument Landbouw (PS 7 februari 2011) ingebrachte thema's betreffende economische ontwikkeling, ruimtelijke inpassing, relatie stad en platteland en volksgezondheidsrisico's;

Overwegende dat de landbouwvisie Provincie Utrecht:

- een blijvend economisch toekomstperspectief voor de Utrechtse landbouw biedt door het geven van ruimte voor ondernemerschap en het belonen van aanvullende diensten.
- Basis biedt voor een nieuw ruimtelijk landbouwbeleid;
- Een uitwerking is van het coalitieakkoord 2011-2015 voor het onderdeel landbouw.

Gelet op het feit dat de landbouwvisie een bouwsteen is voor de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie die momenteel in voorontwerp ligt. En de landbouwvisie is een aanvulling op de Economische visie – die momenteel ook ter tafel ligt - voor het onderdeel landbouw.

Besluiten:

De Landbouwvisie Provincie Utrecht vast te stellen.

Voorzitter,

Griffier,

provincie *Utrecht*

1. Wettelijke grondslag

Artikel 158 Provinciewet

2. Beoogd effect

Een blijvend economisch toekomstperspectief voor de Utrechtse landbouw door bieden van ruimte voor ondernemerschap en het belonen van aanvullende diensten;

Voorstellen voor een nieuw ruimtelijk landbouwbeleid, op te nemen in de Provinciaal Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2025;

Uitwerking van het coalitieakkoord 2011-2015 voor het onderdeel schaalvergroting landbouw.

3. Argumenten

Het is wenselijk om de landbouwvisie Utrecht nu vast te stellen.

- Deze dient mede als bouwsteen voor de Provinciaal Ruimtelijke Structuurvisie;
- De landbouwvisie vormt de aanvulling op de Economische visie voor het onderdeel landbouw en komt gelijk met de Economische visie in de Statenvergadering van 31 oktober 2011;
- De landbouwvisie is de invulling van het onderdeel landbouw in het coalitieakkoord;
- De landbouwvisie beantwoordt aan de door de commissie RGW gevraagde thema's voor de landbouwvisie, zijnde de landbouweconomisch ontwikkeling, ruimtelijke inpassing mede irt megastallen, relatie stad en platteland en volksgezondheid.

4. Kanttekeningen

Sommige (gewenste) ontwikkelingen in de landbouw hebben invloed op de risico's voor de volksgezondheid. Op dit moment is onvoldoende duidelijk wat deze risico's zijn en ontbreekt het aan landelijk beleid. In de landbouwvisie heeft dit onderwerp daardoor slechts beperkte aandacht kunnen krijgen.

5. Financiën

Aan de voorliggende landbouwvisie is nog geen uitvoeringsagenda met bijbehorend budget gekoppeld. De visie heeft dan ook nog geen financiële consequenties. Een deel van de maatregelen past binnen de bestaande structurele budgetten. Een ander deel is mede afhankelijk van de herijking Agenda Vitaal Platteland.

6. Realisatie

De landbouwvisie geeft zicht op de accenten die we leggen bij de ontwikkeling van de Utrechtse landbouw en de provinciale rollen daarbij. Het ruimtelijk deel van de landbouwvisie is, vooruitlopend op de behandeling van de landbouwvisie, al opgenomen in het voorontwerp Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie. De bijbehorende maatregelen komen via dat traject tot vaststelling en uitvoering. Voor het resterend deel wordt - na accordering - een uitvoeringsagenda opgesteld. Hierin komen zowel de specifieke landbouwmaatregelen als de maatregelen op de landbouw vanuit flankerend beleid.

7. Juridisch

De landbouwvisie is een richtinggevend beleidskader, niet gebaseerd op een specifiek wettelijke bepaling en evenmin een beleidsregel in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Dit betekent dat het geen rechtsgevolgen heeft voor de landbouwondernemers, burgers, consument, andere overheden en/of instellingen. Er is geen inspraak vereist en wordt ook geen aanleiding gezien om deze mogelijkheid alsnog te bieden.

8. Europa

Mondiale en Europese wet- en regelgeving en beleid bepalen sterk de ontwikkelingen in de Utrechtse landbouw. Op deze regelgeving heeft de provincie geen directe invloed. Dit is niet alleen de regelgeving uit het landbouwbeleid maar ook wet- en regelgeving uit het natuur- en waterbeleid, milieu, dierenwelzijn en volksgezondheid. Het Europees beleid dat van toepassing is op de landbouw vindt u in de bijlage Kader Utrechtse Landbouw bij deze landbouwvisie.

9. Communicatie

Bij het voorstel is een persbericht bijgevoegd.

10. Bijlagen

Landbouwvisie Provincie Utrecht met

- Schema landbouwvisie
- Kader Utrechtse Landbouw
- Rol Provincie Utrecht voor de landbouw
- Rapport Landbouw Economisch Instituut (LEI)